

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił P. Z. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono ubezpieczonemu żadnego okresu zatrudnienia. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat 11 miesięcy i 17 dni stażu sumarycznego.

W odwołaniu od powyższej decyzji P. Z. wniósł o przyznanie mu emerytury. Wskazał, że podczas pracy w Z.P.W. (...) w Ł. wykonywał pracę w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. W ocenie wnioskodawcy legitymuje się on wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Pismem procesowym z dnia 17 sierpnia 2015 r. pełnomocnik P. Z. wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy w (...) im. (...) (...) w Ł. (od 2 czerwca 1976 r. do 30 września 1991 r.) oraz okresu pracy w zakładach (...) Spółce Akcyjnej (od 26 listopada 1992 r. do 31 października 2003 r.). Zdaniem pełnomocnika pomimo różnych określeń stanowisk pracy wnioskodawcy wykonywał on prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych i legitymuje się on wymaganym przez ustawę stażem pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony P. Z. urodził się (...).

W dniu 19 maja 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

P. Z. wniósł o przekazanie środków zgromadzonych w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. (wniosek k.2 plik III akt ZUS)

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował 25 lat ogólnego stażu pracy. (bezsporne)

W okresie od 2 czerwca 1976 r. do 30 września 1991 r. P. Z. zatrudniony był w Zakładach (...) (...) w Ł. (świadcstwo pracy w dokumentacji osobowej k.46)

W ww. zakładzie pracy ubezpieczony zajmował następujące stanowiska pracy:

- folusznika
- robotnika transportu (od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1990 r.)
- śpilśniarza (od 1 stycznia 1991 r. do 30 września 1991 r.)

(dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.46)

Zakłady (...) (...) w Ł. składały się z 3 wydziałów: przędzalni, tkalni oraz wykańczalni (składającej się z oddziałów suchego i mokrego). (zeznania świadka Z. G. min.00:58:39 – 01:07:18 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r. oraz zeznania wnioskodawcy min.00:25:13 – 00:30:20 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r. w zw. z min.00:03:22 – 00:18:30 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r.)

Obowiązki wykonywane na stanowiskach śpilśniarza oraz folusznika były tożsame i polegały na chemicznej obróbce włókna. Wnioskodawca wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze na maszynach – foluszach, gdzie następowało spilśnianie tkanin (wilgotna tkanina nasączona środkami chemicznymi przechodziła przez wąskie przesmyki maszyny i na skutek dużej prędkości ulegała zbijaniu), a efektem końcowym jego pracy było zagęszczenie tkaniny. Obowiązki śpilśniarza oraz folusznika wnioskodawca wykonywał na tzw. oddziale mokrym wykańczalni. Podczas obsługi foluszy wnioskodawca wyposażony był w odzież ochronną oraz rękawice. W ww. zakładzie zdarzały się sytuacje, w których folusznik był oddelegowywany do oddziału suchego wykańczalni. (zeznania świadków: Z. G. min.00:50:25 – 00:58:39, J. G. min.01:13:35 – 01:19:42, S. K. min.01:25:27 – 01:36:2, M. G. min.00:02:57 – 00:22:50 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r. oraz zeznania wnioskodawcy min.00:25:13 – 00:30:20 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r. w zw. z min.00:03:22 – 00:18:30 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r.)

Pracownicy obsługujący folusze byli oddelegowywani do pracy w pralni, ale z uwagi na sporadyczność takiego przeniesienia nie uwzględniano tej kwestii w dokumentacji osobowej pracownika. (zeznania świadków: Z. G. min.00:50:25 – 00:58:39, S. K. min. 01:25:27 – 01:33:51 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r., dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.46)

Pracownicy zatrudnieni na wydziale wykańczalni otrzymywali dodatki oraz mleko z uwagi na pracę w warunkach szczególnych. (zeznania świadków: Z. G. min.00:58:39 – 01:07:18, J. G. min.01:13:35 – 01:19:42 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r.)

Praca w dziale transportu ww. zakładu polegała na segregacji oraz przenoszeniu tkaniny między wydziałami. Robotnik transportu nosił odzież roboczą. (zeznania świadków: Z. G. min.00:58:39 – 01:07:18, S. K. min.01:33:51 – 01:36:23 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r.)

Wnioskodawca przeniósł się na stanowisko pracownika transportu, gdyż mógł uzyskać wyższe wynagrodzenie (była to praca w akordzie). Z uwagi na spadek wysokości wynagrodzenia P. Z. powrócił na stanowisko folusznika. (zeznania wnioskodawcy min.00:30:20 – 00:43:37 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r.)

W okresie od 26 listopada 1992 r. do 31 października 2003 r. P. Z. zatrudniony był w zakładach (...) spółce akcyjnej. Wnioskodawca zajmował stanowiska pracy apretera tkanin oraz portiera. (świadcstwo pracy zawarte w dokumentacji osobowej k.33)

Ww. zakład wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wskazując, że wnioskodawca w okresie od 26 listopada 1992 r. do 31 maja 1993 r. oraz okresie od 11 marca 1996 r. do 31 stycznia 2001 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku apretera wymienionym w wykazie A, dziale VII poz.4 pkt 19 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. (świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych zawarte w dokumentacji osobowej k.33)

Wnioskodawca wykonywał obowiązki apretera na wydziale wykańczalni ww. zakładu pracy. P. Z. zajmował się obsługą maszyn apreterskich (przez maszyny przechodził towar, który przy wyjściu osiągał temperaturę 170 stopni C.) wykonując także obowiązki nawijacza oraz zakładacza. Od 1999 r. maszyny apreterskie były wykorzystywane w mniejszym zakresie. W miejscu pracy wnioskodawcy panowały warunki niekorzystne dla zdrowia (m.in. opary fenolu, związków siarki). (zeznania świadka E. G. min. 00:32:17 – 00:50:25 oraz zeznania wnioskodawcy min.00:25:13 – 00:30:20 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r. w zw. z min. 00:18:30 – 00:24:01 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r.)

W latach 1993 – 1995 wnioskodawca wykonywał obowiązki na składalni, gdzie praca nie była zaliczana do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. (zeznania wnioskodawcy min. 00:30:20 – 00:43:37 protokołu rozprawy z dnia 30 marca 2016 r.)

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazać należy, że zeznający w sprawie świadkowie byli zgodni co do faktu, że wnioskodawca w spornych okresach wykonywał obowiązki związane z obróbką włókna na wydziale wykańczalni zarówno w Zakładach (...) (...) w Ł. jak i zakładach (...) spółce akcyjnej. Świadczyli również, że część obowiązków wnioskodawcy polegała na wykonywaniu bądź to innych obowiązków na wydziale wykańczalni (wnioskodawca sporadycznie pracował w pralni) bądź też wykonywaniu czynności związanych z transportem włókna. Zeznania świadków, iż tylko stałe powierzenie innych obowiązków miało odzwierciedlenie w aktach osobowych znajdują potwierdzenie w dokumentacji wnioskodawcy, bowiem w czasie powierzenia mu obowiązków pracownika transportu, wnioskodawca otrzymał nowy angaż.

O ile jednak do warunków szczególnych mogą być zaliczone prace wykonywane na wydziale wykańczalni o tyle do stażu pracy w warunkach szczególnych nie mogą być zaliczane prace związane z transportem włókna. W ocenie Sądu zeznania są wiarygodne co do faktu wykonywania przez wnioskodawcę czynności związanych z obróbką włókna, ale do stażu pracy mogły zostać zliczone tylko te okresy, które znajdują potwierdzenie w załączonej do akt dokumentacji osobowej ze spornych okresów. Oczywistym bowiem jest, że świadkowie jak sam wnioskodawca, z uwagi na upływ czasu nie mogli określić dokładnych dat, w jakich wnioskodawca wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania jest zasadne.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy okresy pracy ubezpieczonego w Zakładach (...) (...) w Ł. oraz w zakładach (...) spółce akcyjnej były okresami pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym do pracy w szczególnych warunkach zostały zaliczone prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych (dział VII punkt 4).

Stanowiska na których praca jest wykonywana w szczególnych warunkach zostały sprecyzowane w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 19 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 6 sierpnia 1983 r. sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG z dnia 15 grudnia 1983 r.). W dziale VII punkcie 4 podpunkcie 16 wymieniono stanowisko spilśniarza – folusznika, a w podpunkcie 19 wymieniono stanowisko apretera. Wykaz ten stanowi - jako, że ma charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów - swego rodzaju wskazówkę, dowód, że takie a nie inne czynności były przez pracownika istotnie wykonywane w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku, I UK 192/07, Lex nr 447272).

Należy także wskazać, iż prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie zaś do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych w Zakładach (...) (...) w Ł. na stanowiskach folusznika oraz spilśniarza w okresach od 2 czerwca 1976 r. do 31 grudnia 1988 r. oraz od 1 stycznia 1991 r. do 30 września 1991 r., a w zakładach (...) na stanowisku apretera od 26 listopada 1992 r. do 31 maja 1993 r. i w okresie od 11 marca 1996 r. do 31 stycznia 2001 r. (zgodnie ze wskazanymi powyżej przepisami mógł być zaliczony okres przypadający do dnia 31 grudnia 1998 r.). Wprawdzie pracodawca wskazał, iż wnioskodawca wykonywał prace folusznika a następnie spilśniarza jednak nie zmienił się ani rodzaj pracy ani czas pracy wnioskodawcy. Doszło tylko do zmiany nazwy stanowiska pracy. Praca na stanowisku folusznika i spilśniarza wymagała wykonania tych samych czynności, w tych samych warunkach a efektem końcowym pracy była tkanina przygotowana do dalszej obróbki.

Z zebranego w sprawie materiału odwoławczego jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony wykonywał ww. prace, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podkreślić bowiem należy, że nawet jeżeli wnioskodawca wykonywał pewne prace na oddziale pralni (która wchodziła w skład wykańczalni) to nadal były to prace związane z produkcją i wykańczaniem wyrobów włókienniczych, a nadto prace te były wykonywane sporadycznie.

Staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach wynosi zatem 16 lat 7 miesięcy i 25 dni.

Wyżej przytoczone ustalenia pozwalają przyjąć, iż ubezpieczony legitymuje się zarówno wymaganym ogólnym stażem pracy jak i ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, ukończył wymagany wiek, złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa co uprawnia go do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

Na mocy art. 129 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wobec faktu, że ubezpieczony ukończył wymagany wiek w dniu 26 maja 2015 roku nabył prawo do emerytury od tego dnia.

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Od 1 stycznia 2016 roku obowiązuje rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz.1805). Zgodnie z treścią §21 ww. rozporządzenia do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego należy zatem ustalić na podstawie §11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U. 2013.490), przy uwzględnieniu treści §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz.1078).

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, pouczając go o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w przypadku złożenia apelacji.

18.04.2016 r.